

Крошка С.А. Соціально-економічні аспекти культури здоров'я як складової загальної культури особистості / С.А.Крошка // Педагогічна освіта: стан розвитку, проблеми, перспективи: Матеріали регіональної науково-практичної конференції викладачів вищих педагогічних навчальних закладів І—ІІ рівнів акредитації Східного регіону (м. Стаханов 22 березня 2012 р.). - Стаханов: ВП «Стахановський навчальний комплекс Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». - Луганськ: СПД Рєзніков В.С., 2012. - С. 92-93.

Анотація. Автор розкриває соціально-економічні аспекти культури здоров'я як складової загальної культури особистості.

Ключові слова: культура, особистість, здоров'я.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ

Крошка С.А. ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Актуальність дослідження. Сьогодні, мабуть, важко вказати на будь-яке соціальне явище, рівнозначне в нашій свідомості феномену культури. Розвиток культури - це відродження народу, а головне - гармонічний розвиток людини. Формування культури здоров'я є складовою частиною соціальної політики, яка здійснюється в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слово «культура» останнім часом набуло широкого вжитку. Стали вже звичними заклики до відродження духовної й національної культури, матеріальної й фізичної культури. Культура - не тільки широко вживане слово, але й важливе наукове поняття, без якого не може обійтися жодна сфера теоретичного знання про суспільство, тим більш зараз, коли проблематику культури об'єктивні процеси суспільного розвитку висувають на передній план, надаючи їй надзвичайної гостроти. Дана проблема відтворена у працях науковців (Ю. Лисицин, Л. Рубіна, С. Бондаренко, Г. Зайцев, І. Брехман, М. Амосов, В. Войтенко, В. Горашук, І. Нікітін, Т. Ротерс).

Результати роботи. М. Злобін пропонує таке визначення: «Матеріальна культура, тільки тому і є культура, що вона духовна» [3, с.56]. Е. Маркарян трактує культуру, як спосіб людської діяльності. Л.Коган пропонує визначити культурну діяльність «.. як реалізацію в будь-якому різновиді соціальної діяльності людини її сутнісних сил...» [4, с.15].

Формування та розвиток культури - складний, суперечливий процес, зумовлений певними закономірностями. Передусім розвиток культури детермінований об'єктивними законами та умовами суспільного розвитку.

Маючи власну внутрішню детермінацію, культура не лише відображає суспільне буття, але й володіючи власними творчими потенціями, саморозвивається, справляючи при цьому активний зворотний вплив на розвиток суспільства та особи в цілому.

Уявлення про культуру як про програму людської діяльності дозволяє вирішити проблему її внутрішньої структури, бо в більшості робіт культура зображується величезним монолітним утворенням. В нашій країні ми не можемо назвати культуру - монолітною. Відбивається ланцюг кризових ситуацій: економічні, політичні, екологічні та інші. В цьому ми бачимо і кризу культури, духовності, освіти. Аналіз і врахування соціально-культурної й моральної ситуації залишаються поза увагою, тому й не досягають позитивних результатів.

Українські філософи ключем до національного відродження вважають освіту й культуру. Національна культура - цілісний організм, що формується не одним, а багатьма поколіннями. Від козацьких часів у боротьбі за гідне життя викристалізовувались найважливіші ознаки української ментальності - Воля і Доля. Сьогодні продовжується процес збагачення культури, створення й поширення її цінностей.

Сучасні наукові дослідження й практичний досвід переконують, що без урахування факторів екологічної адаптації й соціалізації дитини, не можна нині вирішити жодної педагогічної проблеми. Адаптація дитини у навколишньому світі, досягнення гармонії з природою, соціальним оточенням та самим собою є необхідною умовою засвоєння культури й творчої самореалізації.

Українські філософи визначають надзвичайно важливі критерії, що свідчать про соціалізацію й адаптацію особистості в оточуючому світі: продуктивність, як соціальна оцінка життя людини, задоволеність, як оцінка психологічного стану в певний період життя, здоров'я, як медико-біологічна оцінка ставлення до життя.

З точки зору системного підходу припустиме в будь - якій складній системі, якою і є культура, виділення ряду підсистем. Такою підсистемою культури загальної є культура фізична. В життєдіяльності людини вона має свою історію і достатньо чіткі функції. Навіть з історії середньовіччя до нас дійшли відомості про загальний стан фізичної культури того періоду: про Олімпійські ігри, про фізичне виховання і систему цінностей.

Фізична культура - процес специфічної діяльності людей і її результат, який відображає рівень розвиненості не тільки особистості, але й суспільства в цілому; одна з людських і соціальних цінностей, яка виступає і як культура способу життя людей, людського суспільства в цілому; специфічно сприяє проявам індивідуальності і приймає участь в реалізації головної мети суспільства - удосконалення людини. Фізична культура виконує ті ж самі функції, які характерні для загальнолюдської культури в цілому, вносить свій внесок у формуванні цілісної особистості, яка здатна адекватно діяти в соціокультурному світі. Вона орієнтує людину на різноманіття форм соціальної активності: ідейність, гуманізм, працелюбність, високий рівень морального життя.

В наш час з'являються праці, які пов'язані з дослідженнями культури здоров'я. Цікавість вчених до культури здоров'я викликана змінами, які

відбуваються в соціальній і освітній сферах, пов'язаних із повноцінним використанням соціальних інститутів в забезпеченні здоров'я.

Культура здоров'я - поняття багатопланове, воно є не тільки частиною загальної культури людини, а й багато в чому зумовлює її розвиток.

В. Горащук зазначає: «Культура здоров'я - це важливий складовий компонент загальної культури людини, зумовлений матеріальним та духовним середовищем життєдіяльності суспільства, що виражається в системі цінностей, знань, потреб, умінь, навичок формування, збереження і зміцнення здоров'я» [2, с.49].

І це дійсно так, бо здоров'я людини залежить від загальної культури здоров'я. А загальна культура особистості має різні рівні розвитку. "

Культура здоров'я - невід'ємна частина загальної культури особистості. Культура розвивається як специфічний спосіб організації і розвитку людської життєдіяльності в системі соціальних норм, в духовних цінностях, у взаємодії відношень людей до природи, між собою і до самих себе.

Культура здоров'я є інтеграція когнітивно-мотиваційного, емоційного і когнітивно-вольового компонентів, які у свою чергу відображають об'єм знань, комунікативну толерантність, емоційну стійкість, активність і вольові якості, які є невід'ємною частиною способу життя людини в його індивідуальній культурі.

Культура здоров'я - це не тільки сума знань, обсяг відповідних умінь та навичок, а й здоровий спосіб життя, орієнтований на гуманістичні цінності. Рівень культури здоров'я визначається знанням резервних можливостей людини в усіх його аспектах.

Висновки. Тепер ми можемо зробити висновок, що культуру можна розглядати як сукупність яскраво виражених ознак, духовних, матеріальних, інтелектуальних і емоційних, які характеризують суспільство. Культура охоплює спосіб життя, основні права людини, системи цінностей.